

ΤΟ ΖΗΤΗΜΑ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΕΠΤΗΣ Ή ΜΗ ΜΕΤΑΒΟΛΗΣ ΤΩΝ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΩΝ ΤΗΣ ΥΠΑΙΤΙΟΤΗΤΑΣ ΤΟΥ ΕΝΑΓΟΜΕΝΟΥ, ΔΙΑ ΤΩΝ ΠΡΟΤΑΣΕΩΝ ΤΟΥ ΕΝΑΓΟΝΤΟΣ

Η ΚΠολΔικ 224 εδάφ. α' θέτει τον κανόνα ότι είναι απαράδεκτη η μεταβολή της (ιστορικής) βάσης της αγωγής. Επομένως, κρίσιμο είναι να προσδιορισθεί η έννοια της εν λόγω βάσης.

1. Η έννοια της «ιστορικής βάσης της αγωγής»

Σύμφωνα με το άρθρο 216 § 1^{α'} του ΚΠολΔικ, (που εισάγει στο δικονομικό σύστημά μας τη θεωρία της «λειτουργίας του κανόνα δικαίου»¹), στην ιστορική βάση της αγωγής απαιτείται να περιέχονται όλα εκείνα τα πραγματικά περιστατικά, τα οποία είναι απαραίτητα – κατά το πραγματικό του εκάστοτε κανόνα ουσιαστικού δικαίου, στον οποίο επιχειρείται από τον ενάγοντα να θεμελιωθεί νόμω η αγωγή – προκειμένου να επέλθει η έννομη συνέπεια, την οποία καθορίζει ο εν λόγω κανόνας δικαίου², η οποία (έννομη συνέπεια) αποτελεί και την ένδικη αξίωση του ενάγοντος. Τα πραγματικά αυτά περιστατικά θεωρούνται ως γενεσιουργές κατά το νόμο προϋποθέσεις την ένδικης αξιώσεως.

Οι γενεσιουργές προϋποθέσεις του εκάστοτε διαγνωστέου δικαιώματος ενδέχεται να είναι είτε **1) ξηρά πραγματικά γεγονότα** είτε **2) νομικές έννοιες (στις οποίες συμπεριλαμβάνεται και η υπαιτιότητα του αδικοπρακτούντος, στον κανόνα της ΑΚ 914)** είτε **3) αξιολογικές έννοιες** (λ.χ. σπουδαίος λόγος, ισχυρός κλονισμός) είτε **4) έννομες συνέπειες, δηλαδή έννομα αποτελέσματα,**

¹ Κατά τη θεωρία της «λειτουργίας του κανόνα δικαίου», ο κανόνας δικαίου έχει δύο σκέλη : **1)** το σκέλος στο οποίο αναπτύσσεται το πραγματικό, δηλαδή η βιοτική σχέση που ο κανόνας αυτός ρυθμίζει και **2)** το σκέλος στο οποίο διαγράφεται η έννομη συνέπεια, η οποία επέρχεται αυτοθρόως, από τη στιγμή που θα πραγματοποιηθούν τα γεγονότα που συγκροτούν το πραγματικό του (**Κονδύλης**, Το δεδικασμένον κατά τον ΚΠολΔικ, έκδ. 1983, § 16 II 3 σελ. 190-1. **Κεραμεύς**, Αστικό δικονομικό δίκαιο, II έκδ. 1986, § 75 σελ. 204 επ. **Απ. Γεωργιάδης**, Η «συρροή αξιώσεων» επί συνδρομής συμβατικής και αδικοπρακτικής ευθύνης, Δ. 6, § IV 1 σελ. 56. **Αστ. Γεωργιάδης**, Εισαγωγή και θεμελιώδεις έννοιες αστικού δικονομικού δικαίου, 1997, § 3 II 1 σελ. 52 επ. **Μπέης**, ΕρμΚΠολΔ, Εισαγωγή, § 4 III σελ. 23 επ. και υπό το άρθρο 216 § IV 1-3 σελ. 961-3. **Ο ίδιος**, Εισαγωγή στη δικονομική σκέψη, 3η έκδ. § 5 αριθ. 3 σελ. 112 επ. **Ο ίδιος**, Το κύριο περιεχόμενο του δικογράφου της αγωγής, Δ. 12 § 3.2. σελ. 408. **Βερβενιώτης**, Η αοριστία της αγωγής και ο αναιρετικός της έλεγχος, ΝοΒ 27 § II Α σελ. 1564 και Αναιρετικά κείμενα, 1993, σελ. 3 επ. ΑΠ 412/1986 ΕΛΔ 28,440. ΕφΑθ 2570/2001, ΕφΑθ 2936/1998, ΕφΑθ 2519/1997 και ΕφΚρ 325/1994, αδημ. στο νομικό τύπο. ΕφΑθ 6435/1987 ΝοΒ 36,364. ΕφΑθ 10371/1986 ΕΛΔ 29,139. ΕφΑθ 2822/1986 ΕΛΔ 27,701. ΕφΑθ 5454/1986 ΕΛΔ 28,1448 και Δ. 18,203. ΕφΑθ 7555/1985 ΕΛΔ 26,1407. Βλ. και την διατύπωση της ΑΠ 1266/1989 ΕΛΔ 32,790, καθώς και **Μακρίδου**, Η διάκριση απαράδεκτης και νόμω αβάσιμης αγωγής στα πλαίσια της αοριστίας, Αρμ. 1995 § II σελ.288 επ.).

² ΑΠ 1066/2012 (σε περίληψη) ΝοΒ 61/432.

τα οποία προκαλούνται κατ' εφαρμογή άλλου κανόνα δικαίου και τα οποία είναι κατά νόμο απαραίτητα για την πρόκληση της κύριας έννομης συνέπειας. Πρόκειται για τ'αποκαλούμενα «προδικαστικά ή προκριματικά ζητήματα κατά την έννοια της ΚΠολΔικ 331³.

Η απαγόρευση συνεπώς που θεσμοθετεί η ΚΠολΔικ 224 εδάφ. α' περιλαμβάνει βασικώς την απαγόρευση αντικαταστάσεως της ιστορικής βάσης της αγωγής⁴. Δεν δικαιούται δηλαδή ο ενάγων να επικαλεσθεί, προφορικώς ή με τις προτάσεις του, πραγματικά περιστατικά (παραγωγικές προϋποθέσεις της ενδίκου αξιώσεώς του) τελείως διαφορετικά από εκείνα, τα οποία έχει συμπεριλάβει στο ιστορικό της αγωγής του. Τα πραγματικά αυτά περιστατικά επομένως, αποτελούν κατά το νόμο ένα ενιαίο και συμπαγές σύνολο, το οποίο δεν επιτρέπεται να αναθεωρηθεί από τον ενάγοντα, παρά μόνον υπό τις προϋποθέσεις του εδαφίου β' της ως άνω διατάξεως του ΚΠολΔικ, ήτοι εάν πρόκειται για συμπλήρωση, διευκρίνιση και διόρθωση ισχυρισμού του, ο οποίος ήδη εμπεριέχεται στην αγωγή⁵.

2. Το ζήτημα της επιτρεπτής ή μη μεταβολής των περιστατικών της υπαιτιότητας του εναγομένου, διά των προτάσεων του ενάγοντος

Εσχάτως, τείνει να παγιωθεί στη νομολογία των δικαστηρίων μας, (της ουσίας, αλλά και του Ακυρωτικού), η παραδοχή ότι : σε περίπτωση κατά την οποία στην αγωγή γίνεται επίκληση υπαίτιας συμπεριφοράς του εναγομένου είτε υπό τη μορφή της αμέλειας είτε υπό τη μορφή του δόλου του, τότε είναι επιτρεπτή η διευκρίνιση και συγκεκριμενοποίηση της υπαίτιας αυτής συμπεριφοράς του τελευταίου, με βάση τα ειδικότερα περιστατικά που προέκυψαν κατά την αποδεικτική διαδικασία και θεμελιώνουν την υπαιτιότητα του εναγομένου, **έστω και εάν τα περιστατικά αυτά δεν συμπίπτουν πλήρως με τα εκτιθέμενα στην αγωγή, αρκεί να μη μεταβάλλεται ριζικώς η**

³ **Μπέης**, ΕρμΚΠολΔ, Εισαγωγή, § 4 ΙΙΙ σελ. 25 επ., § 8 ΙΙΙ (γ) σελ. 65, υπό το άρθρο 216 § IV 4 σελ.961-963 και υπό το άρθρο 331 § ΙΙΙ 1 σελ. 1342. **Ο ίδιος**, Το κύριο περιεχόμενο του δικογράφου της αγωγής, Δ. 12 σελ.408-401 (στις § § 3.2.1. έως 3.2.3). **Ο ίδιος**, Εισαγωγή στη δικονομική σκέψη, 3η έκδοση, § 3 παρατηρ. αριθ. 3.1. σελ. 31 επ. **Γεωργίου**, Ενημερωτικό σημείωμα, υπό την ΕφΠατρ 578/1984, στην ΕΛΔ 26,79/80 στις § § 5 έως και 9. **Ο ίδιος**, Δεδικασμένο-Έννομη σχέση-Προδικαστικό ζήτημα, ΕΛΔ 26 σελ.1105. Για την έννοια του όρου «προκριματικά ζητήματα», βλ. και **Κρίστη**, Ιδιωτικό διεθνές δίκαιο, Γενικό μέρος έκδ. 1970 § 25 σελ. 153 επ.). Στις τρεις πρώτες περιπτώσεις, δεν δημιουργείται δεδικασμένο για την αλήθεια αυτών κατά το άρθρο 331 του ΚΠολΔ, επειδή το άρθρο 324 του ίδιου Κώδικα θέτει τον περιορισμό ότι δεδικασμένο στοιχειοθετείται μόνον ως προς τις κριθείσες έννομες συνέπειες, όχι όμως και για τα παραγωγικά αίτια των συνεπειών αυτών. Αντίθετα, στην τέταρτη από τις περιπτώσεις που προαναφέρθηκαν, στις οποίες ο γενεσιουργός λόγος της επίδικης έννομης συνέπειας είναι μία άλλη έννομη συνέπεια, τότε η παρεμπίπτουσα διάγνωση της ισχύος της συνέπειας αυτής μπορεί να δημιουργήσει δεδικασμένο, υπό τις προϋποθέσεις της ΚΠολΔ 331 (**Μπέης**, ΕρμΚΠολΔ, Εισαγωγή, § 8 ΙΙΙ (γ) σελ. 65 και υπό το άρθρο 331 § ΙΙΙ 1 σελ. 1342).

⁴ **Νίκας**, ΠολΔ τ. ΙΙ (έκδ. 2005) § 64 περιθ. αριθ. 7 σελ. 233.

⁵ Η απαγορευμένη μεταβολή της ιστορικής βάσης της αγωγής ενέχει εν αμφιβολία παραίτηση από την αρχικώς προταθείσα. Επομένως, η μεν αρχική ιστορική βάση θεωρείται ως ουδέποτε προβληθείσα (ΚΠολΔικ 295 § 1 σε συνδ. με 299), η δε νέα, ως εκ του ότι συντελείται με τις προτάσεις του ενάγοντος, απορρίπτεται και εξ επαγγέλματος, ως απαράδεκτη (**Μπέης**, ΕρμΚΠολΔικ, υπό το άρθρο 224 § ΙΙΙ 24 σελ. 1026. **Δελικωστόπουλος/Σινανιώτης**, ΠολΔ, υπό το άρθρο 226 ΙV σελ. 180), για έλλειψη προδικασίας (**Ράμμος**, Στοιχεία τ. Α' έκδοση 5^η, § 126 ΙΙΙ Γ σελ. 333).

έννοια της αμέλειας και να προσδίδεται σε αυτή εντελώς διαφορετικό περιεχόμενο σε σχέση με τον το αντίστοιχο περιεχόμενο της αγωγής⁶⁻⁷.

Κατά την άποψή μας, η παραδοχή αυτή είναι ευθέως αντίθετη προς τη σαφέστατη (και συνεπώς μη παρέχουσα βήμα για οποιαδήποτε παρανόηση ή ερμηνεία αυτής) έννοια της ΚΠολΔικ 224 εδάφ. α', αφού παραγνωρίζει πλήρως τον ανωτέρω εκτεθέντα (και παγίως ακολουθούμενο από τη θεωρία και νομολογία) ορισμό της ιστορικής βάσης της αγωγής. Η υπαιτιότητα του εναγομένου είναι στοιχείο του πραγματικού του κανόνα της ΑΚ 914 και συνεπώς – σύμφωνα με τα προεκτεθέντα – δικαιοπαραγωγική αόριστη νομική έννοια. Η έννοια αυτή απαιτείται απαραιτήτως να εξειδικευθεί στο αγωγικό δικόγραφο, δηλαδή να αναφερθούν σε αυτό με την κατά το δυνατόν μεγαλύτερη λεπτομέρεια τα ειδικότερα πραγματικά περιστατικά, που στοιχειοθετούν την υπαίτια συμπεριφορά του εναγομένου, προκειμένου το δικάζον δικαστήριο να κρίνει εάν, τα περιστατικά αυτά συνιστούν κατά νόμο, αληθή υποτιθέμενα, υπαιτιότητα του εναγομένου⁸⁻⁹. Επομένως, κατά τη γνώμη μας, τα πραγματικά

⁶ ΑΠ 1009/2013 ΤΝΠ-Νόμος. ΑΠ 1854/2011 Ελλ-Δνη 53(2012)/667. ΑΠ 847/2010 ΕφΑΔ 2011/200. ΑΠ 1958/2009 ΝοΒ 58(2010)/911. ΑΠ 1404/2008 ΝοΒ 57(2009)/1131. ΑΠ 183/2009 ΕπΔικίδΑσφ 2009/276. ΑΠ 1425/2007 ΝοΒ 56/398.

⁷ Η θέση αυτή της νομολογίας, στο πεδίο του αστικού δικονομικού δικαίου, είναι συναφής προς την αντίστοιχη θέση της νομολογίας, στο πεδίο του ποινικού δικονομικού δικαίου και ειδικότερα στο ζήτημα της επιτρεπτής μεταβολής του κατηγορητηρίου. Συγκεκριμένως, στο τελευταίο πεδίο γίνεται παγίως δεκτό, ότι δεν επέρχεται ανεπίτρεπτη μεταβολή της κατηγορίας με τον σαφέστερο προσδιορισμό των στοιχείων της αμέλειας (Βλ. σχετικά τις ΑΠ 1061/1983 ΠοινΧρον ΛΔ/80. ΑΠ 24/1982 ΠοινΧρον ΛΒ/762. ΑΠ 490/1996 ΠοινΧρον ΜΖ/97. ΑΠ 1354/1990 ΠοινΧρον ΜΑ/572. ΑΠ 702/1975 ΠοινΧρον ΚΣΤ/116. ΑΠ 764/1975 ΠοινΧρον ΚΣΤ/153. ΑΠ 1885/1989 ΠοινΧρον Μ/887. ΑΠ 886/1981 ΠοινΧρον ΛΖ/811. Βλ. και **Ανδρουλάκη**, Θεμελιώδεις έννοιες της ποινικής δίκης, (έκδ. 1994), Μέρος δεύτερο, § 3.2.3.3. σελ. 276-277 και § 9.2. 394-396.

⁸ Διαφορετικά, εάν δηλαδή τα περιστατικά της υπαιτιότητας του εναγομένου δεν συγκεκριμενοποιούνται στην αγωγή, τότε αυτή πρέπει και αυτεπαγγέλτως να απορριφθεί ως απαράδεκτη, λόγω δομικής/νομικής αοριστίας της (**Νίκας**, ανωτ., § 60 περιθ. αριθ. 24 σελ. 147). Αντιθέτως, εάν αναφέρονται τα εν λόγω περιστατικά, αληθή υποτιθέμενα, δεν συνιστούν κατά νόμο, κάποια μορφή υπαιτιότητας του εναγομένου, τότε αυτή θα απορριφθεί, ως αβάσιμη νόμω.

- **Έννοια νόμω αβασίμου αγωγής:** όταν το πραγματικό της –κι αν ακόμη υποτεθεί αληθινό– δεν εκπληρώνει το πραγματικό κανενός κανόνα δικαίου, δηλαδή δίδει αποφατικό συμπέρασμα (βλ. **Μητσοπολο**, Σκέψεις ως προς την «αοριστίαν» της βάσεως της αγωγής, Ελλ-Δνη 36, 1 επ. **Μακρίδου**, Η διάκριση απαράδεκτης και νόμω αβάσιμης αγωγής, στα πλαίσια της αοριστίας, Αρμ 1995, § ΙΙΙ σελ. 293. ΕφΑθ 10838/1997. ΕφΑθ 10048/1997.
- **Αοριστία της αγωγής:** τόσο η παντελής απουσία ενός ουσιώδους γεγονότος από την αγωγή όσο και η ανεπαρκής εξειδίκευσή του, συνεπάγονται την αντικειμενική αδυναμία του δικαστηρίου να υπαγάγει την ατομική περίπτωση στον σιωπηρά επικαλούμενον από τον ενάγοντα κανόνα δικαίου, με περαιτέρω έννομη συνέπεια η αγωγή του να θεωρείται αόριστη και εντεύθεν να απορρίπτεται ως απαράδεκτη (βλ. ενδεικτικά ΑΠ 1316/1992 Ελλ-Δνη 1994/367. ΑΠ 1322/1992 Ελλ-Δνη 1994/328. ΑΠ 1510/1992 Ελλ-Δνη 1994/368, **Κεραμέα**, Αστικό δικονομικό δίκαιο, τ. ΙΙ έκδ. 1986, § 75 σελ. 207. **Κονδύλη**, ανωτ., § 18 ΙΙΙ 1 σελ. 217. **Αστ. Γεωργιάδη**, Εισαγωγή και θεμελιώδεις έννοιες αστικού δικονομικού δικαίου, 1997, § 4 Ι 2 σελ. 66 υποσημ. αριθ. 6.

⁹ Βλ. συναφώς και **Μπέη** (ΕρμΚΠολΔικ, υπό το άρθρο 224 § ΙΙΙ 10 σελ. 1020), κατά τον οποίο επιτρέπεται η διά των προτάσεων **συμπλήρωση** της αγωγής, ως προς τα περιστατικά που

περιστατικά τα οποία συνθέτουν την επικαλούμενη από τον ενάγοντα υπαιτιότητα (δόλο ή αμέλεια) του εναγομένου, απαιτείται να εξειδικεύονται στο αγωγικό δικόγραφο, επί ποινή αοριστίας αυτού και, ακολούθως, απαραδέκτου του. Και ακριβώς η ανάγκη αυτή δεσμίας εξειδικεύσεως των ως άνω περιστατικών στην αγωγή, αποκλείει εννοιολογικώς τη δυνατότητα να διαφοροποιηθούν στο μέλλον, επιτρεπτώς, είτε με σχετική δήλωση του ενάγοντος στις προτάσεις του είτε επί τη βάσει των αποδείξεων.

Εξ άλλου, έχουμε τη γνώμη πως, η απαίτηση της αρεοπαγίτικης νομολογίας, για το παραδεκτό της μεταβολής της αρχικής αγωγικής βάσης ως προς την υπαιτιότητα του εναγομένου « ... να μη μεταβάλλεται ριζικώς η έννοια της αμέλειας και να προσδίδεται σε αυτή εντελώς διαφορετικό περιεχόμενο σε σχέση με τον το αντίστοιχο περιεχόμενο της αγωγής ...», στερείται ουσιαστικού περιεχομένου και καταντά κενολογία. Διότι δύσκολα έως καθόλου μπορεί να υπάρξει περίπτωση κατά την οποία, να γίνεται μεν τροποποίηση των αρχικών ισχυρισμών του ενάγοντος ως προς τα αγωγικά περιστατικά της αμελείας του εναγομένου, αλλά - ταυτοχρόνως - να μην παραλλάσσουν ριζικώς τα νέα περιστατικά με τα νέα, που περιέχονται στις προτάσεις του ενάγοντος.

Περαιτέρω, η απαγόρευση μεταβολή των ανωτέρω περιστατικών, με τις προτάσεις το εναγομένου έρχεται σε ευθεία αντίθεση και με τη θεμελιώδη αρχή του δικονομικού δικαίου, κατά την οποία, η αγωγή γίνεται δεκτή ως και κατ' ουσίαν βάσιμη, μόνον εάν τα ιστορούμενα σε αυτήν αποδεικνύονται ως αληθή¹⁰. Η εν λόγω αρχή εκπορεύεται από την προεκτεθείσα θεωρία της λειτουργίας του κανόνα δικαίου, αφού πράγματι, για να επέλθει η έννομη συνέπεια (ήτοι να καταγνωσθεί δικαστικώς η επίδικη αξίωση του ενάγοντος) απαιτείται να αποδειχθούν ως αληθή τα πραγματικά περιστατικά που συνθέτουν το πραγματικό του εκάστοτε εφαρμοσθέντος κανόνα δικαίου. Ακριβώς την αρχή αυτή αντιστρατεύεται η αντίληψη, κατά την οποία ο ενάγων δικαιούται επιτρεπτώς (παραδεκτώς) να μεταβάλει κατά το δοκούν, μεταγενεστερώς, τα περιστατικά που συγκεκριμενοποιούν την επικαλούμενη από αυτόν υπαιτιότητα του αντιδίκου του' διότι, στην περίπτωση αυτή, η αγωγή θα γίνεται δεκτή επί της ουσίας της, επί τη βάσει πραγματικών περιστατικών, τα οποία προέκυψαν από τις αποδείξεις, έστω και εάν δεν συμπίπτουν εντελώς με τα προβληθέντα στην αγωγή (!).

Τέλος, η ΚΠολΔικ 111, (που εισάγει στο δικονομικό σύστημά μας τη θεμελιώδη δικονομική αρχή της «τηρήσεως προδικασίας»), η διαδικασία στο ακροατήριο στηρίζεται στην έγγραφη προδικασία. Καμιά κύρια ή παρεμπόπτουσα αίτηση για δικαστική προστασία δεν μπορεί να εισαχθεί στο δικαστήριο χωρίς να τηρηθεί προδικασία, εκτός εάν ο νόμος ορίζει διαφορετικά. Η αίτηση που έχει εισαχθεί χωρίς προδικασία απορρίπτεται ως απαράδεκτη και αυτεπαγγέλτως. Η αρχή της προδικασίας αποσκοπεί στον έγκαιρο και σταθερό

συνθέτουν το ππαισμά του εναγομένου (Ομοίως και **Βερνάρδος**, ΠολΔικ, σελ. 22, καθώς και **Δεληκωστόπουλος/Σινανιώτης**, ανωτ., υπό το άρθρο 227 II 1^ο, σελ. 181).

¹⁰ ΕφΑθ 1532/1999, αδημ. στο νομικό τύπο. **Φαλτσής/Λαδάς**, Γνμδ, Δ. 22 σελ. 431 επ. και ιδίως σελ. 433.

καθορισμό του αντικειμένου της δίκης¹¹· υπαγορεύει την έγγραφη αποτύπωση στο εισαγωγικό δικόγραφο της δίκης κάθε αιτήσεως παροχής έννομης προστασίας, ώστε να διαγράφονται με ακρίβεια τα όρια της δικαστικής διαμάχης, να αποφεύγονται οι αιφνιδιασμοί και να παρέχεται η δυνατότητα στον αντιδίκου να οργανώσει αποτελεσματικά την άμυνά του¹².

Υπό τα δεδομένα αυτά, συνιστά εκδήλως παράβαση της εν λόγω θεμελιώδους δικονομικής αρχής, η διά των προτάσεων του ενάγοντος αντικατάσταση της αρχικής ιστορικής βάσης της αγωγής¹³. Επομένως, η τροποποίηση των συνθηκών της υπαίτιας συμπεριφοράς, όπως εξετέθησαν στο αγωγικό δικόγραφο, με τις προτάσεις του ενάγοντος, συνιστά εκδήλως παραβίαση (και) της αρχής αυτής τηρήσεως προδικασίας, αφού με τον τρόπο αυτόν επέρχεται πλήρης αιφνιδιασμός του αντιδίκου του/εναγομένου, ο οποίος - από το περιεχόμενο της αγωγής που του επιδόθηκε - είχε τη δυνατότητα να γνωρίσει το σύνολο των ισχυρισμών του αντιδίκου και, επί τη βάση αυτών, να οργανώσει την άμυνά του στη δίκη· οπότε, η αιφνιδιαστική τροποποίηση του συνόλου ή μέρους των ισχυρισμών αυτών από μέρους του ενάγοντος, του στερεί όλως διόλου τη δυνατότητα να αμυνθεί λυσιτελώς¹⁴.

¹¹ ΟλομΑΠ 33/1990 Ελλ-Δνη 32/56, Δ. 21/985. **Μπέης**, ΕρμΚΠολΔ, υπό το άρθρο 111 § III 1 σελ. 578-579. **Νίκας**, ανωτ., § 49 περιθ.αριθ. 1 σελ. 537.

¹² **Μπέης**, αμέσως ανωτ. **Νίκας**, αμέσως ανωτ., **Κεραμεύς**, Αστικό δικονομικό δίκαιο, Γενικό μέρος (έκδ. 1986), § 68 σελ. 185 επ.

¹³ ΕφΑθ 1260/1992 Δ. 1993/21.

¹⁴ Βλ. συναφώς και την ΑΠ 1363/1997 (Ελλ-Δνη 1998/325), κατά την οποία η αοριστία του αγωγικού δικογράφου, συνιστά έλλειψη προδικασίας και επάγει ως αποτέλεσμα το απαράδεκτο αυτού.